

פירוש: שהיא הארה מבחינת מקיף, ששם הוא בלי התחלקות ויוכל להתערב³¹⁵ הכל, שיומשך הארה גם למטה, שיוכל להיות אחר כך בחינת "יובל אבי כל תופש כנור", שהוא בחינת בטול כנ"ל.

וזהו "אבי יושב אהל ומקנה": שבחינת "אהל" הוא בחינת מקיף כנ"ל, ולכן יוכל להיות גם ל"מקנה" – להמשיך למטה (כי המקיף אין בו מעלה ומטה, כמו שכתוב (ברכה לג, ב): "ומתחת זרועות עולם"), כמו יעקב שהיה רועה צאן, "מקל לבנה לח כו"³¹⁶ (ויצא ל לו) – שאדם אחר רועה צאן, הוא רועה בגשמיות, מה שאין כן יעקב שהיה "יושב אהלים" (תולדות כה, כז), המשיך מבחינת מקיפים להיות רועה צאן. וזהו "ישב אהל ומקנה" כנ"ל³¹⁷.

— * —

[ח.ג]

צאִינָה וּרְאִינָה³¹⁸

(שיר השירים ג, יא): "צאִינָה וּרְאִינָה וגו"³¹⁹:

"ביום חתונתו – זה מתן תורה, וביום שמחת לבו – זה בנין בית המקדש"³²⁰.

להבין למה נמשל מתן תורה ל"יום חתונתו", ובנין בית המקדש ל"שמחת לבו"?

³¹⁵ [התעורב בהנהות הרב הקסיד ר' אשר: להתערב].

³¹⁶ (התכבלות חג"ת. עיין זהר ויצא קסא, ב).

³¹⁷ ("וזהו" אין אומרים שירה אלא על היין" שנאמר "ההדרלתי את תירשי המן שמח אלקים ואנשים"), אם אנשים משמח [אלקים במה משמח]? מכאן שאין אומרים שירה אלא על היין (ברכות לה, א), כי ענין הקרבנות הוא גם כן העלאה ממטה למעלה, הוצרך לזה גם כן בחינת שיר, בחינת ביטול שיוכל להיות העלאה. וזהו "המשמח אלקים כו" – פירוש: כי היין הוא בחינת גילוי, ואלקים הוא בחינת הסתר. ועל ידי השיר על היין נעשה בחינת ביטול וגילוי, לכן הוא "משמח" בחינת "אלקים", בחינת הסתר, להיות יחוד היין באלקים, "אשה בעלה משמחה", "נכנס יין וצא סוד" כו" – כתב יד 633).

(ועיין מה שנתבאר מענין יובל – בפרשת שלח על פסוק "מקושש" (לקוטי תורה שלח מב, ד).

ועיין עוד מענין "מקנה": בפרשת ויצא על פסוק "וישש שנים בצאנך כו" (לקמן כג, ג ואילך). ועל פסוק "ואלה המושפטים כו" (לקמן עו, ב).

³¹⁸ (דבור המתחיל צאִינָה וּרְאִינָה לקוטי תורה שיר השירים דבור המתחיל "לבבתי" [כח, ג], ודבור המתחיל "אני ישנה" [לג, ג]. לקוטי תורה לג' פרשיות [מו, ב]. – ציון כבוד קדושת אדמו"ר.

נאמר ליל שבת פרשת בעלזותך, טז סיון תקס"ו בעיר בוקאוו. על פי הנחת כבוד קדושת אדמו"ר האמצעי מהמאמר וביאורו שנדפסו במאמרי אדמו"ר הנקן תקס"ז עמוד רי ואילך).

³¹⁹ ("צאנה וראינה בנות ציון במלך שלמה, בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו").

³²⁰ (תענית כו, ב).

בחינת אהבה או יראה וכו'. וכן בחיצוניות המדות שהן חסד וגבורה, יש התכללות גם כן – "חסד שבגבורה", כמו המכה את בנו שהוא בחינת גבורה, ונכלל בזה בחינת חסד ואהבה, שמחמת אהבה רצונו להדריכו בדרך הישר, ולכן מכה דייקא בנו ולא אחר, "כי את אשר יאהב [י] יוכיח" (משלי ג, יב).

וכשהבטול הוא בטול פשוט נקרא שיר פשוט; וכשיש בזה עוד מדה אחת – אהבה או יראה³⁰⁹, נקרא שיר כפול; וכשיש התכללות המדות (אהבה ויראה גם שניהם בהבטול) נקרא שיר משולש. ועל דרך זה יש גם כן שיר מרובע³¹⁰, "כי כארבע רוחות השמים פרשתי אתכם" (וכרזה ב, ז), שהוא התכללות מצפון לדרום על ידי הרוח המנשב מצפון לדרום, וכן ממזרח למערב כו³¹¹.

וזהו גם כן ענין הליכת השמש ממזרח למערב, הוא גם כן ענין בטול, והוא בחינת נפש שבשמש, שהוא בחינת השגתה. ומחמת זה גוף השמש הולך תמיד בגשמיות בבחינת בטול³¹². ויש בזה ב' דעות בהליכתה – אם הוא מצד אהבה ותשוקה או מצד בטול הפשוט. ובאמת יש לפעמים בטול פשוט ולפעמים יש בזה גם כן בחינת אהבה כנ"ל³¹³ : < .>

וזהו ענין יובל – "אבי כל תופש כנור" כו' – פירוש: "יובל" – לשון הולכה, שמוביל וממשיך למעלה על ידי "כנור ועוגב" – בחינת שיר, כנ"ל, שעל ידי השיר הוא העלייה "יוצאין בשיר כו".

ו"יבל הוא הנה אבי יושב אהל ומקנה":

כי כתיב (תהלים יט, ה): "לשמש שם אהל בהם" – פירוש: כדי שיהיה להשמש בחינה זו, שיהיה לה בחינת בטול ותשוקה, הוא על ידי "אהל בהם": "אהל" הוא בבחינת מקיף מלמעלה, נמשך הארה זו שתהיה תמיד בבחינת בטול. וזהו בחינת "יבל" – לשון "ויבל לחמורים"³¹⁴ (שופטים יט, כא), שהוא ענין בלבול ותערובות.

³⁰⁹ (עיין מה שנתבאר בפירוש זהר פרשת קרח קעו, ב) על פסוק "קרווא מועד").

³¹⁰ (עיין מה שנתבאר בענין (תרומה כו, לא): "תכלת וארגמן ותולעת שני ויש משזר", שהן התכללות ד' בחינות יחד – אהבה ויראה, ורחמנות, ובחינת "שש" הוא האהבה מוסתרת ובהירות ותקונים לכבוד קדשת אדמו"ר מסותרתו כו).

³¹¹ (ולפעמים יש התכללות כל הד' בחינות – מזרח, מערב, צפון ודרום, על ידי הרוח המנשב, כך כו' (ראה תורת חיים מב, ב ואילך)).

³¹² (כמבואר בענין "שמש בגבעון דום כו" (יהושע י, יב) בדרוש ד"חרכובות צורים" (סידור עם ד"ח שער המילה)).

³¹³ (וזהו שכתוב (קהלת א, ה-ו): "וזרח השמש כו, הולך אל דרום וסובב אל צפון" כו. וכדפירש על זה בזהר ריש פרשת ויצא, שהוא להיות בחינת התכללות ד' בחינות – מזרח ומערב, צפון ודרום כו, "וזרח" ו"בא" הן מזרח ומערב).

³¹⁴ (תקן המאכל לחמורים. מלשון בלבול וערוב, כי הדרך – לבלול תבואה במספוא – מצודות).

וימיים, ושעות וכו'. אבל בבחינת המחשבה-עלאה, שלמעלה מהדבור ואפילו מהמדות, דהיינו קודם שנוולדו ונמשכו בחינת מדות, שם נכלל הכל בסקירה אחת. וזהו >" פירוש "הוי"ה אלקינו", שהוא בחינת מחשבה כנ"ל, ו"ישראל עלה במחשבה"³²⁶, לכן נאמר "הוי"ה אלקינו".

וכמו שהוא בבחינת זמן, כך הוא בבחינת עולם ונפש, כי "עולם, שנה, נפש" הם. וכיון שהוא למעלה מבחינת שנה, כך בחינת מחשבה הנ"ל הוא למעלה מבחינת עולם, והוא בחינת "סובב כל עלמין". ואי לזאת יומשך "ואהבת" שיהיה "הוי"ה אלקיך", שיהיה גלוי בחינת "סובב כל עלמין".

וענין פסוקי-דומרה שלפני קריאת-שמע, היינו בהיות שער קריאת-שמע הוא בחינת העלאה לזבא לבחינת "בכל לבבך" - על דרך משל העלאה וקבוץ הדמים מהאברים ללב - על כן תקנו לומר מזמורים מיוחדים; שזמור זה הוא העלאה מבחינת אברים אלו, ומזמור שני העלאה מאברים אחרים. וכמו שכתוב בכתבי הארזי"³²⁷, שזמורים ד"הללויה" הן עשר ספירות דיצירה, שבזמור זה הוא מלכות-דיצירה, ובזמור שני נגד יסוד-דיצירה כו', עין שם. וכל זה הוא בחינת רצוא והעלאה.

ואחר כך שמונה-עשרה: "ברוך אתה ה'" הוא בחינת שוב והמשכה; וכן עסק התורה ומצות מעשיות. והוא כמו שהדמים נמשכים מן הלב לכל הרמ"ח אברים ושס"ה גידים, כך המצות נקראים "רמ"ח אברים דמלכא"³²⁸. ו"מצוה בלא כוונה כגוף בלא נשמה", והכוונה הוא התפלה³²⁹, לכן זהו כמשל התפשטות והמשכת הדם מהלב לכל הרמ"ח אברים.

וכך יובן גם כן למעלה: כי גם בחינת המלכות הנה בלילה יורדת לבי"ע, והרי זה כמו ירידת הדם מהלב עד צפורני הרגלים; וירידתה זו - לברר רפ"ח ניצוצים. ואחר כך מחצות לילה מתחלת לעלות, והוא כמו שהדמים עולים אל הלב, ועל ידי זה נמשך מהמוח ללב; והוא ענין יחוד אבא ואימא וזו"נ בקריאת-שמע ותפלה כו'. וזהו שכנסת-ישראל נקרא לבי - "לבבתני אחותי כל"ה"³³⁰.

והנה אנו רואים באדם, שאם סיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים ומהאברים אל הלב הוא כהלכתו, אזי האדם בריא

והענין, ותפלה הוא במקום קרבנות³²¹. והנה תפלה נקרא "עבודה שלב", כמו שכתוב בגמרא³²² על פסוק (ראה יא, יג) "ולעבדו בכל לבבכם": "איזהו עבודה שלב? זו תפלה". ולכן בית-המקדש שהוא מקום הקרבת הקרבנות נקרא "שמחת לבו", שהרי הקרבנות הם פענין התפלה שנקרא עבודה שלב. ולכן גם עכשיו התפלה בכוונה, ובפרט בצבור בבית-הכנסת הנקרא "מקדש-מעט" (יחזקאל יא, טו), היא בחינת "שמחת לבו" כביכול.

והענין:

דהנה כתיב (שיר השירים ד, ט): "לבבתני אחותי כל"ה" - שכנסת-ישראל נקרא לב. דהנה על דרך משל הלב באדם, ששופע החיות לכל האברים, דכל הדמים הולכים מן הלב, ויוצאים לכל האברים דרך הגידים והעורקים עד סיום כל הגוף, כמו גם בציפורני הרגל, מגיע חיות הדם שהוא הנפש³²³ בידוע.

והנה כל הדמים שיצאו מהלב לכל האברים, הם חוזרים ושבים ללכת אל הלב. והיינו שיש בלב ב' חללים, שבחלל אחד בו מתקבצים הדמים העולים מהאברים אל הלב, ויוצאים דרך חלל הב' וגם הדם שנתהווה מהמאכלים והמשקים עולה אל הלב, ואחר כך יוצא מהלב לכל האברים. והרי זה כדמיון "כל הנחלים הולכים אל הים" (קהלת א, י), ואחר כך חוזר חלילה ויוצאים המים מהים אל הנהרות על ידי גידי הארץ כו', ולכן "הים איננו מלא כו" (שם).

והנה כמו כן בעבודה שלב זו תפלה, שאז זמן העלאה והתקשרות האהבה של הניצוץ האלקי בהקדוש ברוך-הוא. ואתערוותא זאת - בלב הוא דוקא, כמו שכתוב (ואתחנן ו, ה): "ואהבת כו' בכל לבבך", והרי זה כמו קבוץ הדמים מהאברים אל הלב.

וזהו "שמע ישראל" (ואתחנן ו, ד): "שמע" - לשון אסיפה וקבוץ לבחינת ע' רבתי, הוא כללות השבע מדות. ואהבה זו נמשכת ונולדה על ידי התבוננות בפסוקי-דומרה וב"שמע ישראל". ופירוש "שמע ישראל ה' אלקינו" הוא בחינת יחוד חכמה ובינה, שנקרא בזוהר פרשת חיי שרה (קכג, א): "מחשבה ויובלא".

והענין: על דרך מה שכתוב בזוהר³²⁴ ד"במחשבה אחת ברא כל העולמות". והוא כענין "צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת"³²⁵. כי מה שנמשך ונתהווה בחינת זמן - עבר, הווה, ועתיד - זהו מקורו ושרשו ממדות עליונות. וכמו שכתוב (תהלים צ, ד): "אלף שנים בעיניך כיום אתמול". וששת ימי בראשית שרשן משישה מדות הנ"ל, ועל ידי שנמשכו המדות בדבור ומתחלקים לחלקים, נעשה מכל מדה אלף שנים, ומתחלקים עוד לראשי-חדשים,

³²¹ (ברכות כו, ב).

³²² (תענית ב, א).

³²³ (הדם הוא תפלה פרשת ראה יב, כג).

³²⁴ (זהר חלק ב, כ, א).

³²⁵ (ברכות "וכרונות" בתפלת ראש השנה. ראה ראש השנה יח, א).

³²⁶ (בראשית רבה בתחילתו).

³²⁷ (סידור הארזי"ל במקומו).

³²⁸ (ראה תקוני זהר תקון ל).

³²⁹ (כמו שנתבאר במקום אחר על פסוק "לא הביט און ביעקב" (לקוטי תורה זקל ע, ד)).

³³⁰ (וענין מה שנתבאר על פסוק "ולבי ער כו', דופק כו'". "וה' פקד כו'" (לקוטי

תורה שיר השירים לה, ב. ובמאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב חלק ב עמוד שח). וענין ב"אגרת הקדש" בסופו, סימן ל"א, דבור המתחיל "נודע בשערים מה שכתוב בתקונים".

הולֵךְהָ חֲדָשָׁה לְהוֹלִיד בְּדוֹמָה לוֹ. וְהֵינּוּ דוֹקָא עַל יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוּתָהּ בְּטִיפָה גְשְׁמִית, מֵה שְׂאִין כֵּן דְּבִבּוֹר כִּי. כְּמוֹ כֵּן עַל יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוּת הַתּוֹרָה בְּעִשְׂיָה גְשְׁמִיּוֹת - "הַיּוֹם לְעִשׂוֹתָם" (וַאֲתַחֲנֶן ו, יא), יוֹמֶשֶׁךְ עַל יְדֵי זֶה אֹר חֲדָשׁ מִמֶּשׁ מֵאוֹר אֵין-סוֹף בְּרוּךְ-הוּא, מְלַמְעֵלָה מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת.

זֶה שְׁכָתוּב (קֹהֶלֶת א, ט): "אֵין כָּל חֲדָשׁ - תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ" - מֵה שְׂאִין כֵּן עֲמֵלָא דְאוֹרֵייתָא דְהוּא לְעֵילָא מִן שְׁמַשׂא³³⁵ - מִמֶּשֶׁךְ אֹר חֲדָשׁ. כִּי ס"ר אוֹתוֹת הַתּוֹרָה הֵן אוֹתוֹת הַמִּתְּשָׁבֶה; וְהֵרִי בְּמִחְשָׁבָה אַחַת "צוּפָה וּמִבֵּיט כו"; וְהַתּוֹרָה הִיא מִבְּחִינַת "מֵאֵד עֲמִקּוֹ מִחֲשׁוֹבֵתֶיךָ" (תְּהִלִּים צב, ו) - "עֲמִקּוֹ" דְּוֹקָא, בְּחִינַת עוֹמֵק הַמִּחְשָׁבָה. וְכִמוֹ גְּבִי תְּשׁוּבָה כְּתִיב "מִמְעַמְקִים", וְהֵינּוּ דוֹקָא עַל יְדֵי הַתְּלַבְּשׁוּת הַתּוֹרָה בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְכִמְשַׁל הַנְּל.

וּפִירוּשׁ וְעֵנִין אֹר חֲדָשׁ הוּא: כִּי הֵנָּה יְדוּעַ דְּשֶׁרֶשׁ כָּל הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת דְּאֲבִי"ע הוּא נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת ה"קוֹ וְחוּט". וְהוּא נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי "צִמְצוּם וּמְקוּם פְּנוּי" מִתְּחִלָּה, וְנִמְשָׁךְ אַחֵר כֶּךָ רַק קוֹ. וְלִכְּן כָּל מֵה שְׁנִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הָאֶרֶת הֵקוֹ לֹא נִקְרָא אֹר חֲדָשׁ מִמֶּשׁ כִּי. אֲךָ אֹר הַנִּמְשָׁךְ מִעֲצָמוֹת אֹר אֵין-סוֹף שְׁלִמְעֵלָה מֵהַחֲלָל וְהֵקוֹ נִקְרָא אֹר חֲדָשׁ. וְכִמְאָמַר רַז"ל³³⁶ עַל דְּבָרֵי תוֹרָה: "בְּכָל יוֹם יֵהִי בְּעִינֶיךָ בְּחֲדָשִׁים כו".

וְלִכְּן נִקְרָא חֲתָן "חֹת דְּרָגָא", "מְדַלַּג עַל הַהָרִים" (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ח) - בְּחִינַת דִּילּוּג מִלְּמַעְלָה מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת כו.

וְלִכְּן בְּקִרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים הוֹכֵפֵל בְּתוֹרָה בְּכָל אַחַד, וְלֹא אָמַר "וְכֵן הִקְרִיב נְשִׂיא פְּלוּנִי", אֲלָא מְשׁוּם דְּאֵף עַל פִּי שְׁצִירוּפֵי הָאוֹתוֹת שְׁבָבֵל קִרְבָּן שֶׁל כָּל הַנְּשִׂאִים שׁוֹיִן הֵן מִמֶּשׁ, מְכָל מְקוּם הָאוֹר הַמְּלוּבָשׁ בָּהֵן הוּא בְּכָל אַחַד בְּחִינַת אֹר חֲדָשׁ מִמֶּשׁ. וְכִמוֹ "שְׁלוּשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָה" (נְשִׂא ו, יג) שֶׁהֵם ה' שְׁמוֹת הַיּוֹנִי, הֵנָּה בְּכָל קִרְבָּן שֶׁל נְשִׂיא נִמְשָׁךְ בְּחִינַת ה' שְׁמוֹת הַיּוֹנִי"ה חֲדָשִׁים מִעֲצָמוֹת הַמֵּאֲצִיל, מֵה שְׁלֹא נִמְשָׁךְ כֵּן בְּשֶׁל נְשִׂיא שְׁלִפְנֵי כו, עַל דְּרָךְ "מִמְעַמְקִים קִרְאֵתֶיךָ הַיּוֹנִי"ה" (תְּהִלִּים קל, א): .

זֶהוּ "צִאִינָה וְרֵאֲנָה":

פִירוּשׁ: "צִאִינָה" מִמְקוּם שְׁרָשָׁם לְמַעְלָה בְּגִן-עֵדֶן לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּעוֹלָם-הַזֶּה הַגְּשְׁמִי. כִּי דוֹקָא "הַיּוֹם לְעִשׂוֹתָם" - בְּעוֹלָם-הַזֶּה, אֲזָ יוֹמֶשֶׁךְ עַל יְדֵי הַתּוֹרָה אֹר חֲדָשׁ וּמְחוּדָשׁ כו. מֵה שְׂאִין כֵּן לְמַעְלָה בְּרוּחָנוֹת כְּנ"ל: .

"בְּמִלְּךָ שְׁלֵמָה" - "בְּמִלְּךָ שְׁהַשְׁלוּם שְׁלוּ"³³⁷:

פִירוּשׁ: עַל יְדֵי שְׁנִמְשָׁךְ אֹר חֲדָשׁ מִלְּמַעְלָה מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת נַעֲשֶׂה בְּחִינַת שְׁלוּם וְהַתְּחַבְּרוּת ב' הַפְּכִים, מִשְׁפִּיעַ וּמִקְבָּל, אֵשׁ וּמַיִם.

בְּתַכְלִית. אֲךָ אִם יֵשׁ אֵיזָה קְלָקוּל בְּאֵיזָהוּ מְקוּמָן, כְּמוֹ אֵיזָה אוֹטָם וּמִכָּה בְּאֵיזָה אֲבָר, הַמוֹנֵעַ וּמַעֲכָב אוֹ מִמְעַט סִיבּוּב וְהִילּוּךְ הַדָּם, אֲזִי נִפְסָק אוֹ מִתְּמַעַט הַקֶּשֶׁר הֵלְזוּ הַמְּקַשֵּׁר כָּל הָאֲבָרִים אֶל הַלֵּב, וְאֲזִי נוֹפֵל הָאֵדָם לְמִשְׁכָּב וְחוֹלֵי ה' יִשְׁמּוּר, וְצָרִיךְ רְפוּאָה.

וְכֶךָ הַנִּמְשָׁל בְּעִבּוּדָה:

כִּי עֶסֶק הָאֵדָם כָּל הַיּוֹם הוּא כְּמִשְׁל הַמִּשְׁכַּת הַחַיּוֹת מֵהַלֵּב אֶל הָאֲבָרִים. דְּהֵינּוּ מֵהַתְּפִלָּה אֶל רַמ"ח מִצּוֹת-עֲשֶׂה - רַמ"ח אֲבָרִים. וְגַם לְכָל מַעֲשֶׂה הָאֵדָם, עַל דְּרָךְ "וְכָל מַעֲשִׂיךָ יֵהִי לְשֵׁם שְׁמַיִם"³³¹. וְלִכְּן אִם הָעֶסֶק בְּהִיתָר, עַל דְּרָךְ זֶה יוֹכֵל לְמַחֵר לְחִזּוֹר וְלַעֲלוֹת מֵהַאֲבָרִים אֶל הַלֵּב לְהִיּוֹת "וְאֵהֲבֵת [.] בְּכָל לְבָבְךָ". אֲבָל אִם נִכְשַׁל בְּאֵיזָה עוֹן, הֵרִי זֶה כְּמוֹ מִכָּה בְּאֵיזָה אֲבָר הַמוֹנֵעַ וּמַעֲכָב הַהַעֲלָאָה, וְנִפְסָק הַקֶּשֶׁר, וְזֶהוּ חוֹלֵי הַנֶּפֶשׁ. וְעַל זֶה אָמַר (שְׁעִיָה א, ו): "מִכֶּפֶךְ רָגַל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מִתּוֹם, פְּצַע וְחִבּוּרָה כו".

וְאֵין תְּקִנָּה כִּי אִם עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה שְׁנִקְרָאת רְפוּאָה, כְּמֵאֲמַר רַז"ל³³²: "גְּדוּלָה תְּשׁוּבָה שְׁמִיבִיאָה רְפוּאָה לְעוֹלָם". וְהִיא בְּחִינַת "בְּכָל מֵאֲרָה" (וַאֲתַחֲנֶן ו, ה), שְׁמִבְּחִינָה זֶה נִמְשָׁךְ רְפוּאָה אִם חֲסִי-וְשְׁלוּם יֵשׁ קְלָקוּל בְּבְחִינַת אֵהֲבָה ד"בְּכָל לְבָבְךָ".

כִּי "תְּשׁוּבָה קְרִמָּה לְעוֹלָם"³³³ - פִירוּשׁ: שְׁמִמְשִׁיךְ אֹר מִבְּחִינָה שְׁלִמְעֵלָה מְכָל הַחַיּוֹת דְּהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת, וְהֵינּוּ עַל יְדֵי "מֵאֲדָךְ" - "בְּחִילָא יִתִּיר". וְלִכְּן בִּיכוּלֵת הַמִּשְׁכָּה זֶה לְתַתְּן הַפְּנֵם וְהַקְּלָקוּל שְׁבִסִּיבּוּב וְהִילּוּךְ רוּחַ הַחַיּוֹת מֵהַלֵּב אֶל הָאֲבָרִים, שְׁהוּא בְּחִינַת הָאוֹר וְחַיּוֹת הַמִּחְיָה עוֹלָם, שְׁנָה, נֶפֶשׁ - בְּחִינַת "מְלֻכוּתֶךָ מְלֻכוֹת כָּל עוֹלָמִים" (תְּהִלִּים קמח, יג), שְׁנִקְרָא "לְבִי" כְּנ"ל. וְכִיּוֹן שְׁעַל יְדֵי תְּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת "מִמְעַמְקִים" (תְּהִלִּים קל, א) - "מִגְּלָה עֲמוּקוֹת" (אִיּוֹב יב, כב), מֵה שְׁהוּא נִמְשָׁךְ אֹר חֲדָשׁ וּמְחוּדָשׁ, עַל כֵּן חִזּוֹר וּמְחֻדָּשׁ הַחַיּוֹת כו. (וְתַקוּן הַמְּכָה הוּא עַל יְדֵי הוֹיָדוּי דְּבָרִים: "אֲשַׁמְנוּ, בְּגִדְנוּ, כו"). :

וְהֵנָּה הַתּוֹרָה נִקְרָא גַם כֵּן רְפוּאָה לְנֶפֶשׁ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (מְשִׁלֵּי ד, כב): "וְלִכְּל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא". וְהֵינּוּ גַם כֵּן מְשׁוּם ד"הַתּוֹרָה קְרִמָּה לְעוֹלָם"³³⁴ - שְׁבָה וְעַל יְדֵה נִמְשָׁךְ גַם כֵּן אֹר חֲדָשׁ מִלְּמַעְלָה מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת. וְזֶהוּ "בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ - זֶה מִתֵּן תּוֹרָה" - פִירוּשׁ: כִּי הַתְּפִלָּה נִקְרָא "עִבּוּדָה שְׁבִלְב", וְהוּא עֵנִין "שְׁמַחַת לְבוֹ", וּבְלֵב הוּא יְסוּד הָאֵשׁ, שְׁהוּא הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה-לְמַעְלָה. אֲךָ יְסוּד הַמַּיִם הוּא בְּמוֹחַ, וְבוֹ ^מ שׁוֹרָה כַּח הַתְּעַנּוּג שְׁבִנְפֶשׁ, כִּי מַיִם מְגַדְלִים כָּל מִינֵי תְּעַנּוּג, וְהַתְּעַנּוּג הוּא לְמַעְלָה מֵהַשְׁמֹחָה.

וְהֵנָּה עַל דְּרָךְ מְשַׁל: הַטָּפָה נִמְשָׁכַת מִיְסוּד הַמַּיִם שְׁבִמוּחַ, וְכֶה מִתְּלַבֵּשׁ מִעֲצֵם הַשְׁכָּל וְהַתְּעַנּוּג שְׁבִנְפֶשׁ, וְלִכְּן עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה

³³¹ (אֲבוֹת ב, יב. זֶהר חֶלֶק ג נא, ב).

³³² (יוֹמָא פו, ב).

³³³ (בְּרַאשִׁית רַבָּה א, ה).

³³⁴ (מְדֻרַשׁ תְּהִלִּים צ, ד. וְרַאָה בְּרַאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה ח, ב. תְּנַחֲמָא וְיִשֵּׁב ד. זֶהר חֶלֶק ב מט, א).

³³⁵ (זֶהר חֶלֶק א פְּקוּדֵי רַבִּי, ב. הוּבָא בְּתַנָּא פְּרַק מ).

³³⁶ (סְפָרֵי וְרֵש"י וַאֲתַחֲנֶן ו, ו).

³³⁷ (שְׁבוּעוֹת לַה, ב. בְּמִדְבָר רַבָּה י, ד. וְעוֹד. וְרַאָה רַמְבַּ"ם הַלְכוֹת יְסוּדֵי הַתּוֹרָה ו, ט.

נְשִׂאֵי כְּלֵי שְׁלֶחֶן עֲרוּךְ יוֹרָה דְּעֵה סוֹף סִימָן רַעו).

כי על דרך משל: עשיר שיש לו מטמון כסף וזהב באוצרו, הוא שמח וטוב לב אף על פי שאינו רואה אותו, וגם אף על פי שהממון רחוק ממנו כמה מאות פרסאות; אך להיותו יודע שישנם בשלימות בודאי, אף על פי שמכוסה ונעלם הוא מעיניו עתה, ישמח לבו מאד. וזהו ענין ומהות השמחה, שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו.

אבל ענין התענוג והשעשועים אינו אלא דוקא בשרואה הדבר שמתענג ממנו בעיניו ממש. כמו שעשוע האב עם בנו, הוא דוקא בשרואהו בעיניו. מה שאין כן מרחוק אינו שייך תענוג רק שמחה. ולכן מרכיב ברכת הראיה בשרואה אדם החביב לו כו.

והנמשל יובן בענין "שמחה של מצוה":

דהנה, טעמי תורה לא נתגלו עתה, שאין עתה הגילוי, רק שכן רצונו יתברך; ולעתיד-לבא יתגלו טעמי תורה – בחינת ענג-עליון שיש בכל מצוה. אמנם גם עתה ידוע לנו שמלוכש ונמשך בהמצוה מבחינת תענוג העליון, רק שאין מהותו מושג. ולכן יכול להיות מזה בחינת שמחה גדולה, וכמו שכתוב: "בשמחה ובטוב לבב מרוב כל", כמו שהעשיר שמח מהמטמון אף שאינו רואהו בעיניו כו. אך לעתיד-לבא יתגלה מהות התענוג העליון, וזהו "ישקני מנשיקות פיהו" (שיר השירים א, ב).

ולכן בית-המקדש נקרא "שמחת לבו", שהיה האור גם כן מוסתר בארון וכפורת כו. וכן תפלה באהבה ויראה הוא גם כן רק השגת המציאות ולא המהות.

אך "ביום חתונתו – זו מתן-תורה" נמשך בחינת תענוג. אלא שמכל מקום עכשיו אין ^ל "התענוג בגלוי, שמלוכש גם כן בהתלבשות בענינים גשמיים, כי אם לעתיד-לבא יתגלה מתוך הלבושים. ועל זה נאמר "וראנה" בבחינת ראייה ממש, כמו שכתוב (ישעיה ל, ב): "ולא יכנף עוד כו, והיו עיניך רואות כו".

ועל פי זה יובן המדרש (בפרשת בראשית, פרשה כ"ז) על פסוק (בראשית ו, ו) "ויתעצב אל לבו":

אמר רבי ברכיה: משל למלך שבנה פלטין על ידי אדריכל, ראה אותה ולא ערבה לו. על מי יש לו להתכעס – לא על אדריכל?! כך "ויתעצב אל לבו". עד כאן לשונו.

כי ממה שכתוב לעיל בענין "וביום שמחת לבו – זה בנין בית-המקדש", שמדת מלכותו יתברך נקראת לב, שממנו נמשך החיות לכל האברים ואחר כך חוזרים הדמים מכל האברים אל הלב, כך בחינת "מלכותך" הוא "מלכות כל עולמים" – שממנה נמשך השפעת החיות לביע, והוא בחינת "ממלא כל עלמין". ואחר כך עולה האתערותא-דלתתא מביע לבחינת מלכות, ואתערותא-דלתתא זו הוא מה שכתוב: "ואהבת את הוי"ה אלקיך בכל לבבך כו".

ולכן בנין בית-המקדש, שבו מקריבים הקרבנות, שהוא ענין העלאת מין מבירור קליפת-נוגה ונפש-הבהמית נקרא "שמחת לבו" – שהשמחה היא פתיחת הלב, שעל-ידי זה המין נמשך מ"ד מבחינת "סובב כל עלמין" ב"ממלא כל עלמין".

ולכן אמרו רז"ל³³⁸ "העוסק בתורה משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה": כי הנה מלכות-דאצילות נעשה עתיק לבריאה, ומחבר אצילות עם בריאה אף שאצילות ובריאה הם ב' הפכים. והכח הזה בבחינת מלכות-דאצילות, הוא להיות כי "עוין סופן בתחלתן", ושרשה מבחינת כתר שהוא "בחינה תחתונה שבמאציל", על כן ביכולתה לחבר אצילות עם בי"ע. וכידוע³³⁹ בענין "המשל ופחד עמו" (איוב כה, ב) – על כן "עושה שלום במרומיו" כו (שם). וזהו "מלך שהשלום שלו" היינו בחינת מלכות דאין-סוף, שכל השלומות נמשכים משם.:

— * —

[ח. ב]

בעטרה שעטרה לו אמו

"בעטרה שעטרה לו אמו" (שיר השירים ג, יא):

כי מצות התורה הן תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן, שהם "תר"ך עמודי אור", בחינת כתר ועטרה, והוא מה שלמעלה מהשתלשלות.

והנה על דרך משל, העטרה היא עשויה מאבנים טובות מאירים ומבחינים מאד. והרי גוף האבנים הם רק בחינת דומם, אלא שמזוככים אותם. ולפי שהוא דבר פלא שהדומם כאבן יאיר כל כך, על כן הם יקרים מאד. ולכן ניתן לתכשיט על הראש, אף על פי שהראש מעלתו נכבדת. להיות שבו שוכן אור החכמה כו. וכך המצות נעשים בענינים גשמיים מבחינת קליפת-נוגה, אלא על ידי הבירור נעשה זה דבר הפלא – שהיש גשמי יהיה בטל, לכן נעשה מזה עטרה ובחינת המשכת הכתר, והוא "לעילא מן שמשא כו".

"ביום חתונתו – זו מתן תורה":

כך מבואר למעלה הטעם שנקרא "ביום חתונתו", שהיא המשכת חכמה-עילאה, מוחא כו, וכזה מתלבש כח התענוג שהוא פנימיות הרצון כנ"ל.:

"שמחת לבו זה בנין בית-המקדש":

פירוש: פתיחת ^ל הלב נקרא "שמחת לבו". מה שאין כן בגלות נקרא (שיר השירים ב, ה) "חולת אהבה", שאין הסיבוב והילוך רוח החיים מהלב אל האברים כדבעי, ועל כן אומרת (שם): "סמכוני כו" על ידי התורה שנקראה רפואה כנ"ל.

והנה התענוג והשמחה לכאורה ענין אחד הם, אבל באמת ב' ענינים המה:

³³⁸ (סנהדרין עט, ב).

³³⁹ (בלקוטי תורה תוריע כג, ג בשם הרב המגיד. באורי הזקן ח, ג. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג עמוד נב. אהלתך לאנשי עמוד יב. ועוד).